

Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11
(Gemeente Emmen, Dr.)

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek
Steekproefrapport 2010-10/01

*Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11
(Gemeente Emmen, Dr.)
Een Inventariserend Archeologisch
Veldonderzoek*

Een onderzoek in opdracht van:
BügelHajema Adviseurs bv

Steekproefrapport 2010-10/01
ISSN 1871-269X
auteurs: J.M.G. Bongers (fysisch geograaf) &
W. Pouille, MA (archeoloog)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2.

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, november 2010

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.
De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3
9801 TG Zuidhorn

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02).....	1
2. Bureauonderzoek.....	3
2.1 Bronnen.....	3
2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	5
2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	8
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	9
3. Veldonderzoek.....	11
3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	11
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03).....	12
4. Conclusies en advies.....	13

Appendix:	- archeologische periodes
	- archeologische kaart
	- boorstaten
	- laagbeschrijvingen boringen volgens Archeologische Standaard
	Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

In verband met de geplande bouw van een woning heeft een inventariserend archeologisch veldonderzoek plaatsgevonden aan de Oude Zuidbargerstraat 11 te Emmen, provincie Drenthe. Ten behoeve van de bouw zullen graafwerkzaamheden plaatsvinden. Doel van het onderzoek is vast te stellen of in het gebied archeologische waarden aanwezig zijn die door de graafwerkzaamheden bedreigd worden.

Het onderzoek bestaat uit een bureau- en een veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Bij het veldonderzoek zijn zes boringen geplaatst om archeologische indicatoren op te sporen en om de gaafheid van de bodem te bepalen.

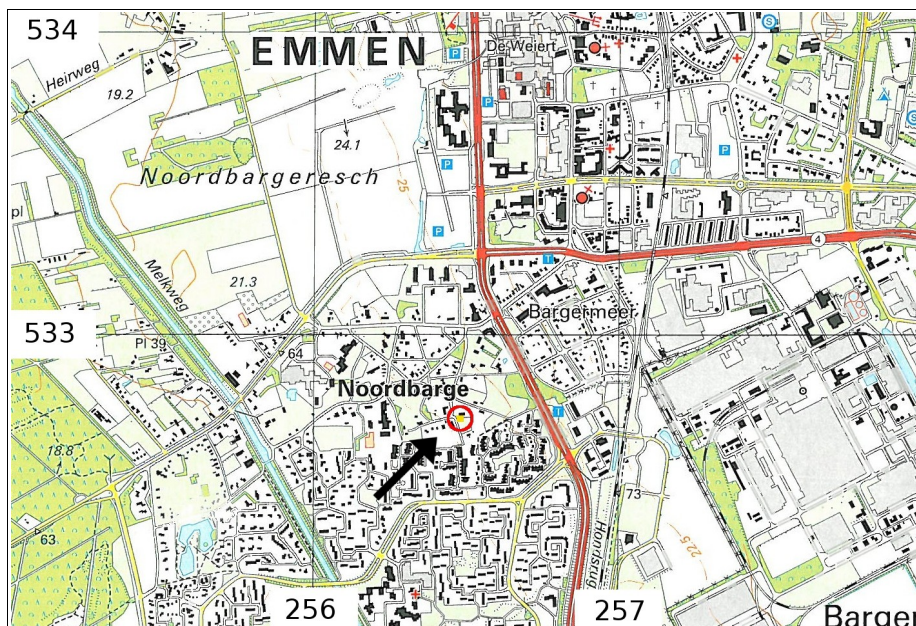
Uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied deel uitmaakt van het middeleeuwse esdorp Noordbarge. In de omgeving zijn vondsten gedaan die wijzen op bewoning tijdens de periodes neolithicum tot en met middeleeuwen. Uit het veldonderzoek blijkt dat de kwaliteit van de bodem in het noordelijke deel bij de schuur redelijk is en in het zuidelijke deel slecht. Eventuele archeologische grondsporen kunnen daardoor in het noordelijke deel bewaard gebleven zijn. Echter aanwijzingen voor dergelijke sporen zijn er niet aangezien geen archeologische indicatoren zijn gevonden zoals bewerkt vuursteen of scherven aardewerk. Het advies luidt om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van BügelHajema Adviseurs bv, vertegenwoordigd door mevrouw M. Plantenga, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Oude Zuidbargerstraat 11 te Emmen, gemeente Emmen. De aanleiding voor het onderzoek is de verbouwing van een schuur tot een woning. De hiermee gepaard gaande graafwerkzaamheden kunnen eventueel aanwezige archeologische grondsporen verstoren. De diepte van de graafwerkzaamheden was op het moment van het onderzoek nog niet bekend.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied gemaakt aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe is gezocht naar archeologische indicatoren en is bepaald wat de gaafheid van de bodem is.

Figuur 1: De Oude Zuidbargerstraat 11 te Emmen op een uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het plangebied ligt binnen de rode cirkel.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02)

Het onderzoeksgebied ligt in de bebouwde kom van Emmen aan de Oude Zuidbargerstraat 11. Het noordelijke deel van het terrein bestond tijdens het onderzoek uit een schuur (zie Figuur 2). Het zuidelijke deel maakte deel uit van een perceel grasland.

Figuur 2: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11. De foto is genomen in noordwestelijke richting.

Tabel 1: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: administratieve gegevens

provincie:	Drenthe
gemeente:	Emmen
plaats:	Emmen
toponiem:	Oude Zuidbargerstraat 11
bevoegd gezag:	gemeente Emmen
toetsing namens bevoegde overheid	gemeentelijk archeoloog drs. E.E.A. van der Kuijl
opdrachtgever:	BügelHajema Adviseurs bv
fase planprocedure:	bouwaanvraag
oppervlakte:	0,1 hectare
hoogte:	23 meter + NAP
grenscoördinaten:	noordwest: 256,464 / 532,731 noordoost: 256,485 / 532,731 zuidwest: 256,470 / 532,714 zuidoost: 256,486 / 532,713
kaartblad:	17H
onderzoeksmeldingsnr:	43411
uitvoeringsperiode:	19 oktober 2010
onderzoeksdiepte:	1,2 meter beneden maaiveld
beheer documentatie:	De Steekproef bv, Provincie Drenthe, E-depot, RCE en Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

Voor het bureauonderzoek zijn onderstaande bronnen gebruikt:

Tabel 2: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: geraadpleegde bronnen.

AHN-Viewer. www.AHN.nl. *Actueel Hoogtebestand Nederland*. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geoinformatie en ICT.

Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Archeologie Leidraad 3. J.H.A. Bosch, 7 maart 2005.

Atlas van Topografische Kaarten Nederland, 1955-1965. Uitgeverij 12 Provinciën. Landsmeer 2006/2007.

Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Blad 17 Oost, Emmen. Stichting voor Bodemkartering. Wageningen, 1978.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten (RACM) [ARCHIS].

Fysisch geografische kaart van Drenthe, schaal 1:50.000. Provinciale Planologische Dienst van Drenthe. G. Nijland, R. J. de Lange en J. C. Smittenberg. 1982.

Franse Kaarten van Drenthe en de Noordelijke Kust, 1811-1813. H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers. Groningen, 2001.

Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000, deel 2 Noord Nederland 1851-1855. Wolters-Noordhoff. Groningen, 1990.

Grote Historische Topografische Atlas +/- 1898/1928. Drenthe. Schaal 1:25.000. Uitgeverij Nieuwland. Tilburg, 2006.

Huguenin, de Atlas van. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829. H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers. Groningen/Veendam, 2005.

Kaarten van Drenthe 1500 – 1900. Heveskes Uitgevers, H.J. Versfelt. Groningen / Veendam, 2004.

Pre-Roman Urnfields in the North of the Netherlands. P.B. Kooi. Groningen / Wolters-Noordhoff, 1979.

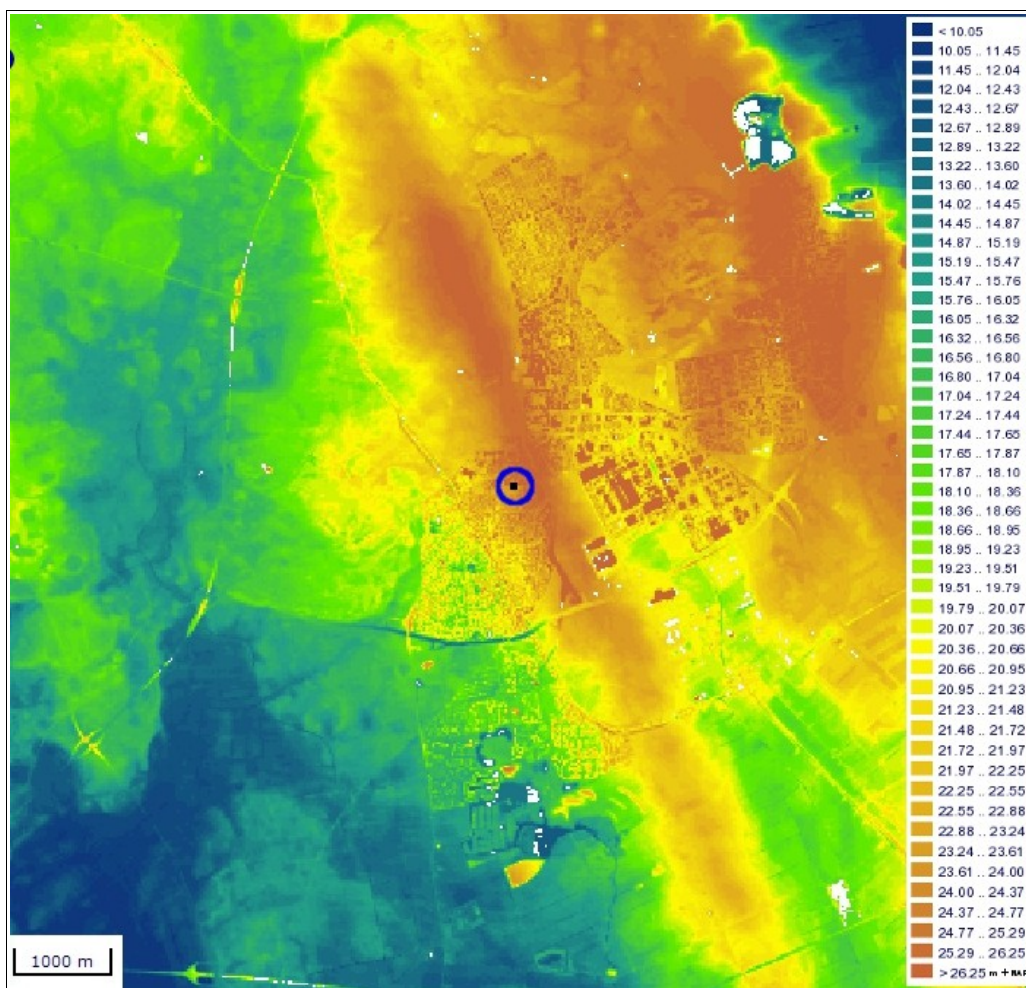
Topografische Atlas Drenthe, schaal 1:25.000. ANWB. Den Haag, 2004.

www.WatWasWaar.nl

www.encyclopediedrenthe.nl

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

Emmen ligt op het zuidelijke deel van de Hondsrug, een keileemrug die tijdens het Saaliën is gevormd. Tijdens de hierop volgende ijstijd, het Weichseliën, heeft zich een dekzandpakket op dit keileem afgezet. De deelruggen die samen de Hondsrug vormen en de daarbij behorende dalen, hebben een noordwest-zuidoost oriëntatie (zie Figuur 3).

Figuur 3: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: hoogtekaart gemaakt met behulp van de AHN-viewer (Algemeen Hoogtebestand Nederland). Het onderzoeksgebied aan de Oude Zuidbargerstraat 11 ligt binnen de blauwe cirkel en is met een zwart vierkant aangegeven.

Vanwege de ligging binnen de bebouwde kom is het plangebied niet gekarteerd op de bodemkaart, de geomorfologische en de fysisch-geografische kaart. Extrapolatie van de gegevens van buiten de bebouwde kom maakt het aannemelijk dat de bodem bestaat uit een loopodzolgrond van lemig fijn zand

(classificatie bodemkaart cY23 met grondwatertrap VI: gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 40-80 cm beneden maaiveld; gemiddeld laagste grondwaterstand is meer dan 120 cm beneden het maaiveld) dan wel een kamppodzolgrond bestaande uit leemarm en zwak lemig fijn zand (classificatie bodemkaart cHd21 met grondwatertrap VII: gemiddeld hoogste grondwaterstand meer dan 80 cm en gemiddeld laagste grondwaterstand meer dan 160 cm onder het maaiveld).

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

Op de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) is te zien dat het plangebied zich bevindt binnen een terrein met een hoge archeologische waarde (CMA-nummer 14508; zie Appendix Archeologische Kaart en Tabel 3: Archeologische Waarden). Het betreft het middeleeuwse esdorp van Noordbarge. Uit het plangebied zelf zijn vooralsnog geen archeologische waarnemingen bekend.

Op circa 150 meter ten zuidoosten en 300 meter ten oosten van het plangebied zijn reeds vanaf 1845 verscheidene archeologische vondsten gedaan. Deze bestonden onder andere uit bronzen en aardewerken beeldjes daterend uit de romeinse tijd en waren voor archeoloog Van Giffen aanleiding om opgravingen uit te voeren. Drie verschillende opgravingscampagnes hebben in dit gebied plaatsgevonden wat aangeduid wordt als het “Hoge Loo”. Het “Hoge Loo” staat te boek als een archeologisch zeer rijk gebied. Er zijn hier vlakgraven van de Trechterbekercultuur, graven van de Enkelgrafcultuur, en een omvangrijk urnenveld aangetroffen. Ook zijn hier sporen van nederzettingen uit de bronstijd en romeinse tijd gevonden (zie ARCHIS-nummers: 16994, 34914, 34916, 35098, 40299, 40300, 238118 en 238459).

Ten noorden van het plangebied, op iets minder dan 200 meter zijn de restanten van een laat-middeleeuwse kelder gevonden (ARCHIS-nummer: 302469). Verder naar het noorden op respectievelijk 700 en 800 meter van het plangebied zijn neolithische graven gevonden behorende tot de Enkelgrafcultuur met bijbehorende aardewerken en vuurstenen artefacten. Ook zijn er vondsten gedaan die dateren uit de bronstijd, ijzertijd en middeleeuwen. Het gaat hierbij voornamelijk om vuurstenen werktuigen, aardewerkscherven en bronzen voorwerpen als een pincet en een spiraal (ARCHIS-nummers: 40810, 55513 en 55515).

Op 550 meter noordwestelijk van het te onderzoeken terrein is een hamerbijl gevonden uit de periode late bronstijd – midden ijzertijd (ARCHIS-nummer: 37). Zuidwestelijk van het plangebied, op een afstand van circa 450 meter, is een stenen bijl gevonden uit de periode midden neolithicum – bronstijd (ARCHIS-nummer: 46152).

Tabel 3: Archeologische waarden in de omgeving van Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11. Voor de ligging zie Appendix Archeologische Kaart. Voor dateringen zie Appendix Archeologische Periodes.

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
14508 (17H-051)	256,406 / 532,831	middeleeuwen vroeg – middeleeuwen laat	oud esdorp 'Noordbarghe'; onder de kern mogelijk sporen van vroegere bewoning
waarnemingen			
28 (17HN-22)	257,000 / 532,000 admin. geplaatst	bronstijd laat – ijzertijd midden	stenen hamerbijl, type Baexem
37 (17HN-17)	256,000 / 533,000 admin. geplaatst	bronstijd laat – ijzertijd midden	stenen hamerbijl, type Muntendam
13440 (17HN-90)	257,000 / 532,000 admin. geplaatst	ijzertijd vroeg	aardewerk
16994 (17HN-78)	256,580 / 532,620	mesolithicum – ijzertijd	vuurstenen werktuig
		bronstijd laat – ijzertijd	crematieresten (bot) met bijbehorende urnen
		romeinse tijd – nieuwe tijd	aardewerk, huisplattegrond, sporen van omwalling
34914 (17HN-79)	256,580 / 532,620	romeinse tijd vroeg – romeinse tijd midden	beeldjes van metaal (dier, mercurius), aardewerken beeldjes (godin, Venus, Isis), metalen onderdeel van drievoet (vogelklauw)
34916 (17HN-79)	256,580 / 532,620	mesolithicum – ijzertijd	vuursteen
		neolithicum midden	Trechterbekeraardewerk
		ijzertijd	aardewerk
		romeinse tijd vroeg – middeleeuwen vroeg	aardewerk
35098 (17HN-86)	256,800 / 532,700	bronstijd vroeg – middeleeuwen vroeg	nederzettingssporen 'Hoge Loo-complex'
40299 (17HN-80)	256,740 / 532,800	bronstijd laat	urnenveld
		romeinse tijd	nederzetting
40300 (17HN-77)	256,800 / 532,900	neolithicum	aardewerk; Trechterbekercultuur
		ijzertijd	urnenveld
40810 (17HN-287)	256,450 / 533,400	neolithicum laat	graven behorende bij de Enkelgrafcultuur, met bijbehorend lijksilhouet, standvoetbekeraardewerk, vuurstenen bijl
		onbekend	vuursteen, aardewerk
46152 (17HN-315)	256,080 / 532,500	neolithicum midden A – bronstijd	stenen bijl, type Fels- Rechteckbeil
55513 (17HN-330)	256,036 / 533,455	paleolithicum – bronstijd midden	zwerfkeien aangetroffen in boomkistgraven

55515 (17HN-331)	256,415 / 533,445	bronstijd midden	vuurstenen kling en schrabber, bronzen spiraal uit grafheuvel
		ijzertijd midden	vuursteen, aardewerk, crematieresten (bot), bronzen pincet. Grafveld en nederzettingscontext
		neolithicum laat A	standvoetbekeraardewerk, vuurstenen kling, spits en bijl. context: inhumatiegraven
238117 (17HN-121)	256,500 / 532,500	ijzertijd vroeg – middeleeuwen vroeg	brons, aardewerk uit nederzettingscontext
238118 (17HN-86)	256,750 / 532,760	onbekend	greppel of sloot
238459 (17HN-86)	256,750 / 532,760	neolithicum laat	vuurstenen mes, aardewerken beker (vlakgraf Enkelgrafcultuur)
		bronstijd laat	huisplattegrond drie-schepige boerderij, onverharde weg, greppel of sloot
		bronstijd laat – ijzertijd vroeg	aardewerk, crematieresten, urnenveld, greppel, bronzen armband
		ijzertijd laat	palissade, spieker, huisplattegrond 2-3 schepige boerderijen, ijzeren scheermes (context: nederzetting en urnenveld)
		romeinse tijd midden	huiplattegrond
		middeleeuwen laat	esgreppels
		onbekend	handgevormd aardewerk, hutkom
302389 (17HN-203)	257,080 / 533,050	bronstijd laat	greppel urnenveld (sleutelgattype)
		bronstijd laat – ijzertijd vroeg	kringgreppel in urnenveld, crematieresten (bot), houtskool, metalen fibula, aardewerken urn
		ijzertijd laat	haardkuil, houtskool, greppel of sloot, handgevormd aardewerk (nederzettingscontext)
302392 (17HN-204)	255,650 / 532,030	middeleeuwen vroeg	hutkom
302469 (17HN-208)	256,400 / 532,900	neolithicum – ijzertijd	napjessteen
		neolithicum midden – neolithicum laat	vuurstenen bijl, typeFlint-Rechteckbeil
		middeleeuwen laat	restanten muur en keldervloer van veldstenen, sttengoed

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

Op kaarten uit de 19^e eeuw is te zien dat het plangebied reeds door twee gebouwen bebouwd was (zie Figuur 4). Het meest noordelijke gebouw betreft hoogstwaarschijnlijk de boerderij. Net ten zuiden ervan bevindt zich een schuur. Het direct omliggende land lijkt als weide te zijn gebruikt. Deze situatie lijkt tot op de dag van het onderzoek onveranderd. Er hebben zich geen duidelijke veranderingen binnen het plangebied voorgedaan die te zien zijn op de historische en topografische kaarten.

Figuur 4: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: De bovenste weergave van het plangebied is afkomstig van een militair-historische kaart uit 1852. Het plangebied valt binnen de rode cirkel. De kaart is verschaald. De onderste weergave is afkomstig van de topografische kaart uit 1985. Ook hier is het plangebied met een rode cirkel omlijnd en is de kaart verschaald.

In de directe nabijheid van het plangebied zijn wel verschillen te zien. Zo is de weg die direct ten noorden van de boerderij liep verdwenen. Ook zijn de perceelsgrenzen in het oosten en zuiden wat veranderd en bestond de hele nieuwbouwwijk ten zuiden van het plangebied nog niet. Deze veranderingen zullen echter geen directe versturende factor zijn geweest voor het te onderzoeken gebied.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Op de Indicatieve Kaart voor Archeologische Waarden (IKAW) wordt het plangebied aangeduid als een terrein van hoge archeologische waarde. Het gaat hierbij om het oude esdorp Noordbarge waar zich mogelijk nog sporen van vroegere bewoning bevinden. Het plangebied bevindt zich op de Hondsrug, hetgeen een archeologisch kansrijk gebied is. In de directe omgeving van het plangebied zijn archeologische vondsten gedaan. Met name ten oosten en zuidoosten van het plangebied zijn belangrijke archeologische waarden aangetroffen als urnenvelden, grafheuvels en huisplattegronden.

In de richtlijnen van de gemeente Emmen staan enkele onderzoeksvragen geformuleerd. Deze zijn hier cursief weergegeven.

Zijn er binnen het onderzoeksgebied bekende archeologische waarden aanwezig?

Voor zover bekend bevinden zich er in het plangebied geen archeologische waarden. Het plangebied valt echter wel binnen een CMA – terrein met een hoge archeologische verwachting.

Wat is de archeologische verwachting van het gebied buiten de reeds bekende AMK-terreinen?

In de omgeving van het plangebied zijn vondsten aangetroffen uit alle archeologische perioden. Er is een kans dat archeologische indicatoren uit één van deze, of zelfs meerdere perioden in het plangebied aanwezig zijn. In het plangebied kunnen de archeologische indicatoren bestaan uit onder meer middeleeuwse muurresten, scherven aardewerk, bewerkt vuursteen, metalen voorwerpen, en verbrand leem.

Zijn er binnen de verwachtingszones specifieke aandachtslocaties aan te geven?

Er zijn geen specifieke aandachtslocaties binnen de verwachtingszones aan te geven.

Wat is er bekend over bodemversturende ingrepen in het plangebied?

Volgens de informatie van het KLIC lopen nabij de weg leidingen door het onderzoeksgebied van gas, elektriciteit en telefonie.

Welk vervolgonderzoek is nodig om de door het bureauonderzoek in beeld gebrachte specifieke

archeologische verwachting te toetsen?

Veldonderzoek middels grondboringen zal meer duidelijkheid kunnen geven over de eventuele aanwezigheid van archeologische waarden binnen het plangebied en kan gegevens opleveren over de locatie, omvang, diepte-ligging, aard, kwaliteit, datering en landschappelijke context van deze mogelijk aanwezige archeologische waarden.

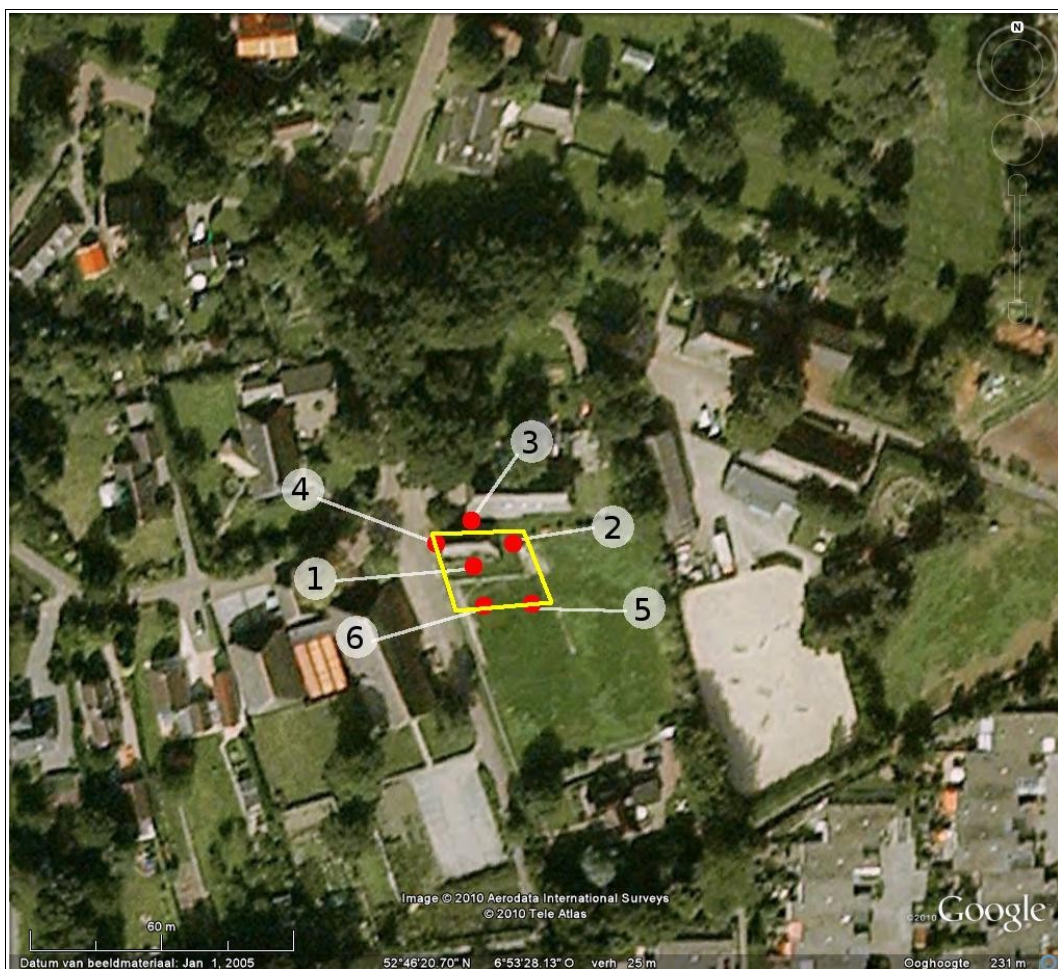
Tabel 4: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: specificatie archeologische verwachting.

datering:	alle archeologische periodes mogelijk
complex:	nederzetting, begraving, infrastructuur
omvang:	vanaf enkele meters
diepteligging:	bovenin het zand, direct onder de bouwvoor
locatie:	het hele terrein
prospectiekenmerken:	vuursteen, aardewerk, houtskool, metaal, glas, verbrand bot
mogelijke verstoringen:	bouwwerkzaamheden

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldwerk is uitgevoerd op 19 oktober 2010 conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) 3.2 en de richtlijnen voor archeologisch bureau- en veldonderzoek in de provincie Drenthe (versie 1.0, 21 maart 2006). Er zijn zes verkennende boringen verricht (zie Figuur 5). Boringen 1 tot en met 4 zijn gedaan rondom de schuur, boringen 5 en 6 op het grasland zuidelijk daarvan. De boordichtheid bedraagt circa zestig boringen per hectare.

Figuur 5: Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: Boorpuntenkaart. Het onderzochte gebied wordt aangeduid door de gele lijn. De genummerde punten geven de ligging van de zes boringen aan.

De boringen zijn verricht met een edelmanboor met een doorsnede van zeven centimeter. Intacte bodemlagen zijn nageboord met een boor van twaalf

centimeter om meer monster te verzamelen hetgeen de trefkans vergroot. Het opgeboorde zand is gezeefd op een zeef met mazen van vier millimeter. De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. De resultaten van de boringen staan in de Appendix in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen.

Van de boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. De hoogtes van de boringen zijn bepaald met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland. Op het terrein was geen veldkartering mogelijk door de dichte begroeiing (zie Figuur 2). De vondstzichtbaarheid was slecht.

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03)

In de ondergrond van plangebied Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11 zit keileem. Hierop ligt dekzand waarin drie cultuurlagen zijn vastgesteld bij boringen 2 en 3. De bovenste is de bouwvoor die een dikte heeft van 0,5 meter. Hieronder zitten twee oudere cultuurlagen / akkerlagen die samen een dikte hebben van 0,35 meter. Bij boring 1 is één oudere cultuurlaag van 0,45 meter dikte vastgesteld. Bij boringen 4, 5 en 6 zijn geen oudere cultuurlagen aangetroffen. Evenmin zijn in het plangebied horizonten van een podzolbodem gevonden.

De kwaliteit van de bodem ter plaatse van de schuur is redelijk. Op het grasland zuidelijk van de schuur is de bodem vergraven. Volgens de bewoners is dit gebeurd bij de aanleg van een paardrij-bak. Hiervan is bij boringen 5 en 6 nog een circa 0,2 meter dikke laag opgebracht zand gevonden.

Ter plaatse van de schuur kunnen eventuele archeologische grondsporen in redelijke staat verkeren. Op het zuidelijk gelegen grasland zullen eventuele sporen bij de aanleg van de paardrij-bak zijn aangetast. Aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische grondsporen zijn niet gevonden ondanks de hoge boordichtheid van circa zestig per hectare. Er zijn namelijk geen archeologische indicatoren zoals bewerkt vuursteen of scherven aardewerk opgeboord.

4. Conclusies en advies

Onderzoeksgebied Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11 ligt op de Hondsrug. Het maakt deel uit van de middeleeuwse kern van esdorp Noordbarge. In de omgeving zijn in het verleden vondsten gedaan die wijzen op bewoning tijdens de archeologische periodes neolithicum tot en met middeleeuwen.

Ter plaatse van de schuur in de noordelijke helft van het plangebied zijn onder de bouwvoor intacte oudere cultuurlagen / akkerlagen bewaard gebleven. Eventuele archeologische grondsporen kunnen hier in redelijke staat verkeren. Echter aanwijzingen hiervoor zijn er niet, aangezien geen archeologische indicatoren zijn aangetroffen. Op het zuidelijk gelegen grasland zijn geen intacte bodemlagen vastgesteld. Eventuele archeologische grondsporen zullen daar niet bewaard gebleven zijn. Het archeologisch verwachtingsmodel dat bewoningsresten aanwezig kunnen zijn uit alle archeologische periodes wordt niet bevestigd.

Op basis van de resultaten adviseren wij geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen. Wij wijzen erop dat indien bij de uitvoering onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, deze conform de Monumentenwet 1988 artikel 53 & 54 direct dienen te worden gemeld bij de gemeente Emmen: de gemeentelijk-archeoloog drs. E.E.A. van der Kuijl, afdeling FRO, Postbus 30001, 7800 RA Emmen, 06-51873933, e.kuijl@emmen.nl en bij de provinciaal-archeoloog: dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen, 0592-305932 / 06-22662601, w.sanden@drentsplateau.nl.

Appendix

Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11

- archeologische periodes
- archeologische kaart
- boorstaten
- laagbeschrijvingen boringen volgens
Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

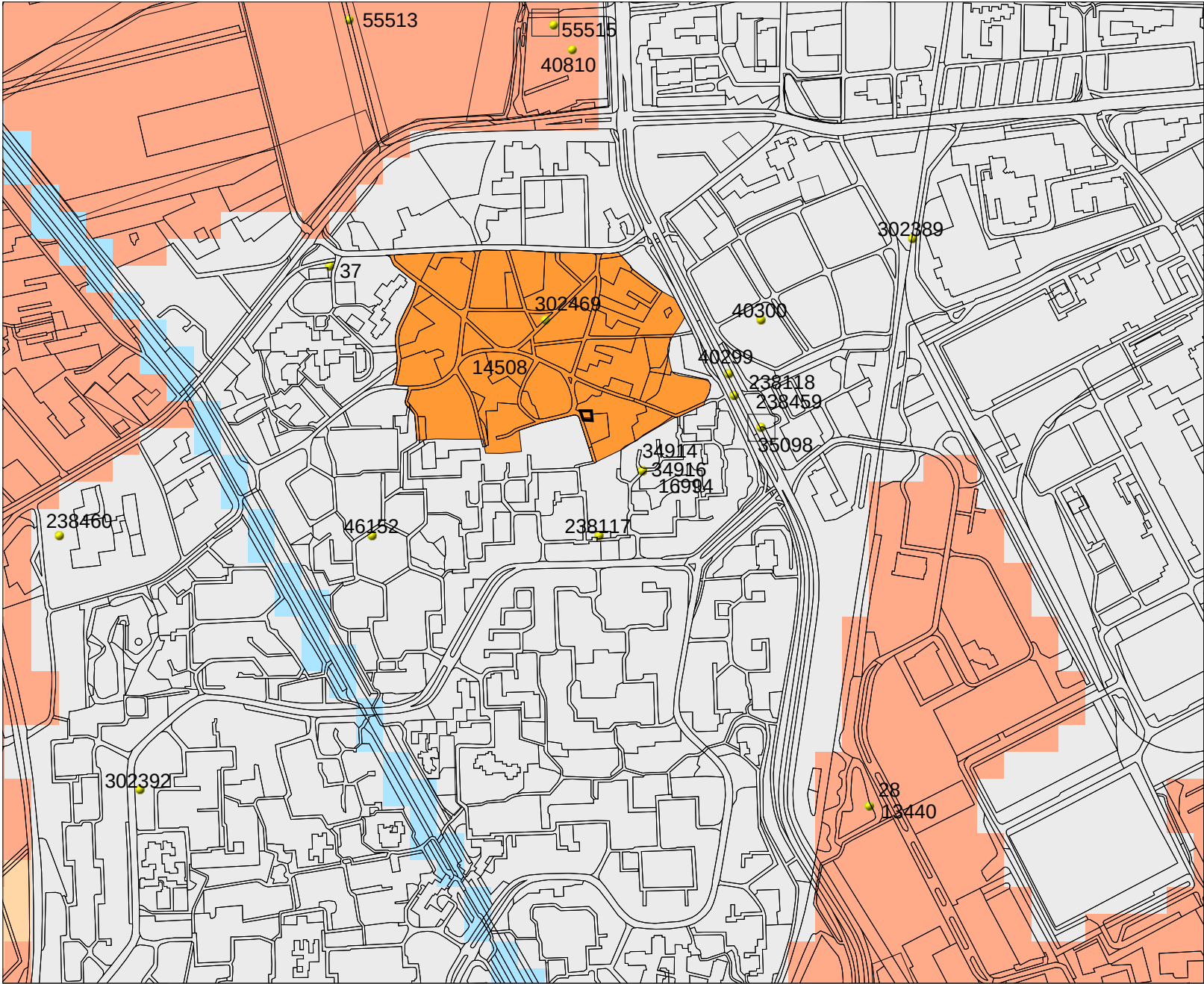
Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP		
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd:	
		romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum:		romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC		
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
bronstijd:		middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
bronstijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
bronstijd midden:	1.800 - 1.100 vC		
bronstijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
bronstijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
bronstijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 - heden

Appendix Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: Archeologische Kaart

Bekende en verwachte archeologische waarden volgens ARCHIS

257619 / 533488

255396 / 531672

Legenda

- ONDERZOEKSGBIED
- TOP10 ((c)TDN)
- VONDSTMELDINGEN
- WAARNEMINGEN

MONUMENTEN

- archeologische waarde
- hoge archeologische waarde
- zeer hoge archeologische waarde
- zeer hoge arch waarde, beschermd

IKAW

- zeer lage trefkans
- lage trefkans
- middelhoge trefkans
- hoge trefkans
- lage trefkans (water)
- middelhoge trefkans (water)
- hoge trefkans (water)
- water
- niet gekarteerd

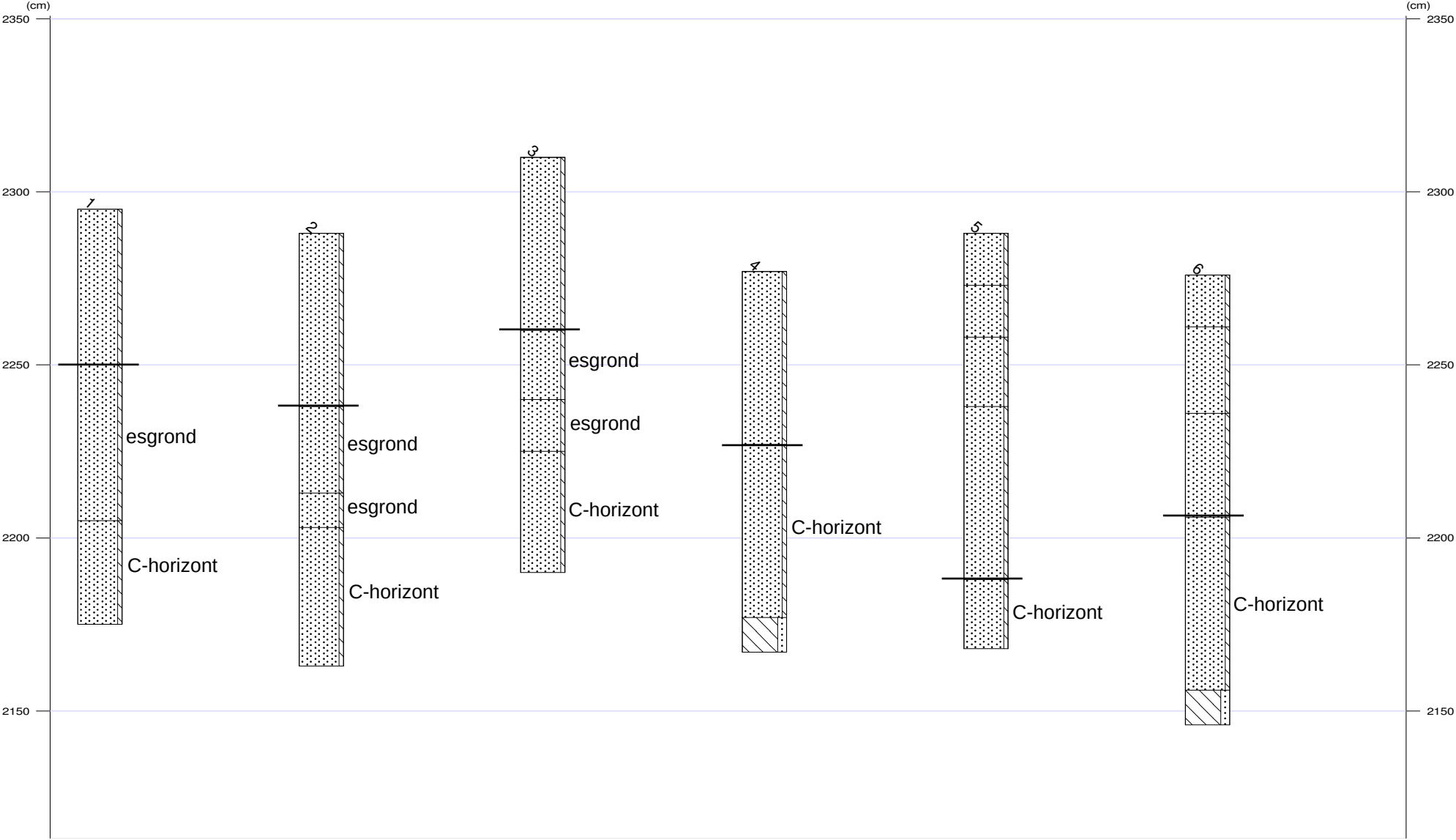
0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: Boorstaten

Appendix Emmen, Oude Zuidbargerstraat 11: Laagbeschrijvingen

1

X-coördinaat (m) : 256477
Y-coördinaat (m) : 532719
Maaiveld (cm) : 2295

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 45	zand zwak siltig, bruin, vergraven, Opm.: geroerde grond; kleur= mix; bevat enkele kleine brokken veen
45 - 90	zand zwak siltig, bruin, 10yr3/3, esgrond
90 - 120	zand zwak siltig, geel, 10yr6/6, basis scherp, C-horizont

2

X-coördinaat (m) : 256490
Y-coördinaat (m) : 532719
Maaiveld (cm) : 2288

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, bruin, vergraven, Opm.: geroerde grond; kleur=mix
50 - 75	zand zwak siltig, bruin, 10yr4/3, esgrond
75 - 85	zand zwak siltig, bruin, 10yr5/3, esgrond, Opm.: tweede, oudere eslaag
85 - 125	zand zwak siltig, geel, 10yr6/6, C-horizont, Opm.: bevat brokken keileem; onderste 10 cm keileem

3

X-coördinaat (m) : 256475
Y-coördinaat (m) : 532730
Maaiveld (cm) : 2310

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, bruin, 10yr4/4, vergraven
50 - 70	zand zwak siltig, bruin, 10yr4/3, esgrond
70 - 85	zand zwak siltig, bruin, 10yr5/3, esgrond
85 - 120	zand zwak siltig, geel, 10yr6/6, C-horizont

4

X-coördinaat (m) : 256460
Y-coördinaat (m) : 532720
Maaiveld (cm) : 2277

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, geel, 2.5y5/3, Opm.: bestratingszand
50 - 100	zand zwak siltig, geel, 2.5y6/6, Zand: matig fijn, C-horizont, dekzand
100 - 110	leem sterk zandig, oranje, 5yr4/3, keileem, Opm.: bevat grind

5

X-coördinaat (m) : 256489
Y-coördinaat (m) : 532717
Maaiveld (cm) : 2288

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 15	zand zwak siltig, bruin, bouwvoor
15 - 30	zand zwak siltig, geel, 2.5Y5/3, opgebrachte grond, Opm.: bakzand
30 - 50	zand zwak siltig, vergraven, Opm.: kleur=mix
50 - 100	zand zwak siltig, 10yr5/3
100 - 120	zand zwak siltig, 10yr6/6, C-horizont

X-coördinaat (m) : 256480
Y-coördinaat (m) : 532714
Maaiveld (cm) : 2276

Diepte (cm)	Omschrijving	
	Grondsoort	
0 - 15	zand	zwak siltig, bruin, bouwvoor
15 - 40	zand	zwak siltig, geel, 2.5y5/3, opgebrachte grond, Opm.: bakzand
40 - 70	zand	zwak siltig, vergraven, Opm.: kleur=mix
70 - 120	zand	zwak siltig, geel, 10yr6/6, C-horizont
120 - 130	leem	sterk zandig, oranje, 5yr4/3, keileem